

اولویت بندی حذف یا احداث سرعتگیر در تقاطعات مهم شهر بیرجند

مرتضی عراقی^۱، محمد صادق شیری^۲، سید علیرضا اخلاقی هاشمی پور^۳

۱- استادیار گروه عمران، دانشکده مهندسی، دانشگاه بیرجند

۲- و ۳- دانشجوی کارشناسی، گروه عمران، دانشگاه صنعتی بیرجند

Sadegh.shiri110@gmail.com

خلاصه

تقاطع های هم سطح به عنوان محل تلاقی دو یا چند محور، بخش مهمی از شبکه معابر شهری را تشکیل می دهند. معمولاً ظرفیت تقاطع های اصلی، کنترل کننده حجم عبور وسایل نقلیه در کل شبکه است و ظرفیت تقاطع نیز تابعی از مشخصات هندسی - ترافیکی و کنترلی حاکم بر آن است. سرعتگیر و سرعتکاه به عنوان یکی از ابزارهای کنترل سرعت در معابر و قبل از تقاطع ها در کشور ما به طور گسترده مورد استفاده هستند. در شهر بیرجند این وسیله کنترلی در بسیاری از تقاطع های شهر، با و بدون چراغ قرمز، قبل و بعد از تقاطع استفاده شده است. اما در نصب بسیاری از آنها استانداردهای جهانی در مورد مکان و نحوه مناسب نصب رعایت نشده که همین امر باعث کم اثر بودن این ابزار در کنترل سرعت وسایل نقلیه و ایجاد تاخیر بی مورد در خصوص اکثر وسایل نقلیه شده است که در مواقع اضطراری و بحرانی اثر بیشتری دارد. در این مقاله با بررسی میزان رضایت مندی کاربران اعم از رانندگان وسایل نقلیه مختلف و عابر پیاده از وجود سرعتگیرها از طریق پرسشگری و مقایسه آمار تصادفات در تقاطعات دارای سرعتگیر یا فاقد آن به تبیین جایگاه آنها پرداخته شده است و با توجه به عوامل مطرح شده، اولویت بندی حذف یا احداث سرعتگیر در تقاطعات مهم شهر ارائه شده است.

کلمات کلیدی: سرعتگیر، ایمنی، افزایش تأخیر، تقاطع، بیرجند

۱. مقدمه

سرعتگیر^۲ها به عنوان یکی از ابزارهای آرام سازی ترافیک^۳ مطرح هستند که به تنهایی یا در کنار سایر روش های آرام سازی به کار می روند تا از این طریق بتوان سرعت وسایل نقلیه را کنترل کرد، رفتار رانندگان را تغییر داد و شرایط ایمنی را برای کاربران معبر بهبود بخشید. با توجه به کاربرد زیاد این ابزار در معابر شهری، داشتن دانشی جامع در اتخاذ تصمیم مناسب و همچنین جلوگیری از اشتباهات فنی بسیار ضروری است [۱]. این سرعتگیرها به لحاظ طراحی نامناسب، اجرای نامناسب و همچنین جایابی نادرست، خود یک خطر جدی برای ایمنی ترافیک محسوب می شوند. سرعتگیرها به عنوان یکی از موانع کاهنده سرعت، در کنار مزایای فراوان، مشکلات و معضلاتی را برای کاربران مختلف در پی دارند که گاهی به دلایل مختلف باعث صدمات و خساراتی - بیش از مزایای خود - می شوند.

در تقاطعاتی که علاوه بر سرعتگیر، چراغ راهنمایی نیز اجرا می شود، عدم ایمنی زمانی ظاهر می شود که رانندگان به هنگام نزدیکی به تقاطع متوجه چراغ راهنمایی شده و گاهی از وجود سرعتگیر غافل می شوند. در این حالت ترمز ناگهانی راننده جلویی و برخورد وسایل نقلیه پشت سر باعث ایجاد تصادفات و خسارات می شود. سرعتگیرها در شرایط مختلفی از جمله اصلاح مشخصات فنی و اجرایی سرعتکاه ها و روش های آرام سازی معابر به منظور عبور وسایل نقلیه حامل مواد خطرناک [۱] تاکنون بررسی گردیده است.

آیین نامه هایی نیز در خصوص انواع سرعتگیرها و نحوه اجرای آنها و همچنین ضوابط ایمنی تقاطعات توسط سازمان ها و ارگان های مختلف داخلی و خارجی تا کنون منتشر گردیده است. اصول و مبانی آرام سازی ترافیکی با تأکید بر سرعتگیر در معابر شهری [۲]، تقاطع های همسطح شهری [۳]، سرعتگیر و سرعتکاه [۴]، دستورالعمل مکان یابی، طراحی و اجرای سرعتگیرها [۵] و طرح سرعتکاه [۶] از این جمله اند.

۱. مشاور حمل و نقل و ترافیک شهردار بیرجند

2- Speed Bump
3- Traffic Calming